

Kırsal Turizm Bölgesinde Yerel Halkın Turizmin Gelişimine Karşı Tutumları: Cumalıkızık Köyü Örneği

Ramazan EREN^{1*} Nevzat AYPEK^{2*}

¹ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu, ESKİŞEHİR

² Gazi Üniversitesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi, ANKARA

*Sorumlu Yazar

ramazanerengazi@gmail.com - naypek@gazi.edu.tr

Özet

Kırsal turizmin geliştirilmesi, kırsal turizm bölgesini sadece ekonomik değil aynı zamanda çevresel ve sosyo-kültürel açıdan da etkileyebilmektedir. Turizmin olumlu ekonomik etkilerinin yanında, olumsuz etkilerinin önlenmesi veya en aza indirilebilmesi için planlama gerekmektedir. Planlanan turizm gelişiminin başarıya ulaşmasındaki önemli etkenlerden birisi de yerel halktır. Yerel halkın turizmin gelişimine, faaliyetlerine, işletmelerine ve turistlere karşı tutum ve davranışları olumlu veya olumsuz etkiler doğurabilir. Bu sebeple yerel halkın turizmin gelişimine karşı tutumları bilinmeli ve bu bilgiler ışığında gerekli çalışmalar için planlar yapılmalıdır.

Araştırmanın amacı Cumalıkızık köyünde yerel halkın turizm gelişimine karşı tutumlarını belirlemektir. Bu çalışma kırsal turizm merkezindeki toplumun dinamiklerini daha iyi anlamada önemli katkılar sağlayabilir. Araştırma sonuçları Cumalıkızık'da yerel halkın turizme yönelik tutumlarının olumlu olduğunu göstermektedir. Yerel halk aynı zamanda turistlerin ve turistik işletmelerin çevreye zararı olmadığını düşünmektedir ancak turizm sayesinde kamu hizmetlerinin artmadığı araştırmanın önemli sonuçlarından birisidir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Turizm, Yerel Halk, Tutum.

Residents' Attitudes Toward Tourism Development in Rural Tourism Areas: The Case of Cumalıkızık

Abstract

Development of rural tourism can effect rural tourism area, not only economically but also environmentally and socio-cultural. Beside tourism's positive economic influence, to be able to avoid or reduce tourism's negative impact, planing is necessary. To be able to pan out of targeted tourism development, one of the important factors is host communities. Residents' attitudes toward tourism's development, activities, enterprises and tourists can produce positive or negative effects. Therefore residents' attitudes towards tourism development should be known and in the light of this information plans should be done.

The purpose of this study is to determine attitudes of the residents towards tourism development in the village of Cumalıkızık. This study can make significant contributions for a better understanding of the dynamics of the society in a rural tourism area. Research results indicate that the local community have positive attitudes towards tourism in Cumalıkızık. Local people also believe that tourists and tourism establishments have no environmental impact, but not increased public services by the tourism sector is one of the most important results of research.

Keywords: Rural tourism, residents, attitude.

1. GİRİŞ

Turizm sektörü, turizm hareketlerine katılanların sayısı ve ekonomik hacmi ile dünyada önemli bir sektör olup her yıl büyümeye devam ediyor. Dünya turizm örgütü (2011) verileri 2010 yılında 919 milyar dolar ve 935 milyon turist ile turizm hareketlerinin 2010 ve 2011 yıllarında %4-6 büyüyeceğini öngörmektedir. Turizm sektöründe sunulan ürünler de çeşitlenerek artmaktadır. Turizm trendlerinde gerçekleşen değişimler yeni destinasyonların ve turizm türlerinin doğmasına sebep olurken, bu yenilikler de turizm trendlerini etkileyebilmektedir. Artan turizm geliri ve turist sayısından payına düşeni arttırmak isteyen Türkiye bu amaç doğrultusunda politika ve planlarını da düzenlemektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2007) Türkiye Turizm Stratejisinde politika ve planlarını açıklarken;

turizm hareketlerinin tüm yıla yaymak ve alternatif turizm çeşitlerinden birisi olarak kırsal turizm faaliyetlerini arttırmak da istemektedir. Türkiye'de geliştirilmek istenen kırsal turizm faaliyetleri sürdürülebilir turizm ve sürdürülebilir kalkınma için de önemlidir.

Kırsal turizm sadece kırsal alanda gerçekleşen değil ama, aynı zamanda ölçek, karakter ve fonksiyon olarak kırsal ve kırsal çevre, ekonomi, tarih ve yerin eşsiz unsurlarını yansıtan turizm hareketleri olarak tanımlanabilir (Teetchik et al. 2006:3). Kırsal turizm merkezleri doğal çekicilikler, yerel kültür ve turistik faaliyetler ile turistlere ev sahipliği yapmaktadır (Avcı, 2007: 486). Turizm hareketlerinde toplum ve kültürü turistleri destinasyona çeken turistik ürünün ayrılmaz bir parçası olup (Lawson et al., 1998:247) kırsal turizm faaliyetlerinde daha ön planda olabilir.

Kırsal turizmin geliştirilmesi, kırsal turizm bölgesini sadece ekonomik değil aynı zamanda çevresel ve sosyo-kültürel açıdan da etkileyebilmektedir. Turizm faaliyetleri olumlu ekonomik etkilerinin yanında, bazen de doğal, kültürel ve sosyal değerlere geri dönüşü olmayan zararlar da verebilir (Alaeddinoğlu, 2008). Turizmin etkileri kırsal alanlarda kentsel alanlara göre çok hızlı görülür, dolayısıyla kırsal halk üzerinde de etkisi daha fazla olmaktadır (Aktaran Teye et al. (2002): Madrigal 1993:337).

Turizmin olumlu ekonomik etkilerinin yanında, olumsuz etkilerinin önlenmesi veya en aza indirilebilmesi için planlama gerekmektedir. Planlama çalışmaları yetkili kamu kuruluşları tarafından yapılmakta ancak bu çalışmalar sırasında turizm bölgesindeki yerel halk göz ardı edilmemelidir. Planlanan turizm gelişiminin başarıya ulaşmasındaki önemli etkenlerden birisi de yerel halktır. Yerli halkın turizmin gelişimine, faaliyetlerine, işletmelerine ve turistlere karşı tutum ve davranışları olumlu veya olumsuz etkiler doğurabilir. Bu sebeple yerel halkın turizmin gelişimine karşı tutumları bilinmeli ve bu bilgiler ışığında gerekli çalışmalar için planlar yapılmalıdır. (Andriotis ve Vaughan, 2003:172)

Yerel halkın değerleri ve beklentileri dikkate alınmadan yapılan planlar başarılı olamaz. Bu sebeple her türlü yüksek hedefin gerçekleştirilmesi için planlama çalışmalarına yerel halkın mutlaka dâhil edilmesi gereklidir (Alaeddinoğlu, 2008:3) Yerel halkın tutumlarına karşıt şekilde olabilecek bir gelişme bölgenin kültürel değerlerine zarar verebilir (Alaeddinoğlu, 2008; Avcıkurt, 2003) Turistler ile yerel halk arasında kültür çatışması engellenmediğinde bölgenin turiste hizmet götürmek istememesi sebebiyle yerel halk kendi bölgesine yabancılaşmaktadır (Selimoğlu, 2004:4). Bu açıdan bakıldığında kültürel yapının bozulması için turizm bir etken olabilir. Yemek kültürü, özgün el sanatları ve yöresel evler gibi çekici unsur olan kültürel değerlerin kaybı bölge halkının kimliklerine ve turizmin geleceğine zarar verebilir (Uslu ve kiper, 2002:311)

Yerel halkın turizme karşı olan tutumu turistlere karşı davranışlarını belirlemektedir (Andriotis ve Vaughan, 2003:173). Birçok yazar (Allen et al. 1988; Lankford and Howard 1994; Ritchie 1988) yerel halkın turizmin maliyet ve faydaları dengesindeki algısının ziyaretçi memnuniyeti açısından önemli bir faktör olduğunu ve bu nedenle turizm endüstrisinin başarısı için hayati önem taşıdığı ileri sürmüşlerdir (Andriotis ve Vaughan, 2003:172). Birçok araştırmacının desteklediği gibi (Andriotis ve Vaughan, 2003; Teye et al. 2002; Alaeddinoğlu, 2008; Avcıkurt, 2003;) yerel halkın turizmin gelişimine yönelik tutumları bir çok açıdan önemlidir.

Araştırmanın amacı Cumalıkızık köyünde yerel halkın turizme karşı tutumlarını belirlemektir. Bu çalışma kırsal turizm merkezindeki toplumun dinamiklerini daha iyi anlamada önemli katkılar sağlayabilir. Turizmin önemli bir bileşeni olan yerel halkın, turizmi nasıl algıladığı ve neler beklediği sorusunun cevaplarını ortaya koymanın en akılcı yollarından biri yöre insanının tutumlarını belirlemektir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma Bursa ilinde yerli ve yabancı turistlerin ziyaret ettiği Cumalıkızık Köyünde yerel halkın turizme yönelik tutumlarını belirlemektir. Araştırma mevcut durumu ortaya koymak için yapılan bir alan araştırmasıdır. Araştırmanın bu

amacının sebebi bölgede daha önce durumu ortaya koyan bir çalışmanın olmamasıdır. Cumalıkızık kırsal turizm destinasyonunda yerel halkın turizmin gelişimine yönelik tutumlarını belirlemeye çalışan bu araştırma bu açıdan bir ilk olma özelliği taşımaktadır. Yerel halkın turizme karşı tutumlarını belirlemek için anket şeklinde oluşturulan ölçme aracı Andriotis ve Vaughan (2003) ve Teye et al. (2002) çalışmalarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Araştırma Temmuz ve Ağustos aylarında köye gerçekleştirilen iki ziyaret sırasında yüz yüze uygulanan toplam 69 anket ile gerçekleştirilmiştir. Cevaplayıcılar tesadüfi olarak seçilen gönüllülerden oluşmaktadır. Cumalıkızık köyünde 870 kişi yaşamaktadır.

Araştırma sonucu elde edilen veriler SPSS 13 programına aktarılarak sonuçlar frekans ve yüzdeler olarak tablolaştırılmıştır. Cevaplayıcıların demografik özelliklerine göre cevaplarının farklı olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) yapılmıştır. Uygulanan anketin içerdiği önermelerin birbirinden bağımsız ancak anlamlı faktörler (gruplar) olarak ifade edilip edilemeyeceğini belirlemek için Faktör analizi yapılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan Alpha değeri 0,740'tır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılanlara ait demografik özellikler Tablo 1'de gösterilmektedir. Cevaplayıcıların %49.3'ü kadın %50.7'si erkektir, cinsiyete göre dağılımda oranlar nerdeyse eşittir. Cevaplayıcıların büyük bir çoğunluğu (%76.8) 38 yaş ve üzeri kişilerdir, bu durumun sebebi köyde genç nüfusun az olması ve daha genç yaşta olanların tarım işleriyle meşgul olmaları olabilir. Araştırmaya katılanların %79.7'si ilköğretim mezunu, %14.5'i orta öğretim mezunudur. Demografik özellikler bölümünde katılımcıların turistlerle arkadaşlık kurma, kendilerinin veya bir yakınlarının turistlere hizmet veren bir işte çalışma durumları sorulmuştur. Bu soruların yöneltilmesinin iki sebebi vardır, birincisi cevaplayıcıların ne kadar turizmle iç içe olduklarını görmek, ikincisi turizmle olan

Çizelge 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri (N=69)

Demografik Özellik	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	34	49.3
	Erkek	35	50.7
Yaş	18-27	5	7.2
	28-37	11	16
	38-47	15	21.7
	48-57	24	34.8
	58 ve üzeri	14	20.3
Eğitim	Okuma-yazma bilmiyor	3	4.3
	İlkokul	35	50.7
	Ortaokul	20	29
	Lise	10	14.5
	Üniversite	1	1.4
Turistlerle arkadaşlık kuruyor musunuz?	Evet	50	72.5
	Hayır	19	27.5
Turistik bir işletmede çalışan yakınınız var mı?	Evet	30	43.5
	Hayır	39	56.5
Turistik bir işletmede çalışıyor musunuz?	Evet	14	20.3
	Hayır	55	79.7

ilişkilerin tutumlarını etkileyip etkilemediğini araştırmaktır. Sonuçlar incelendiğinde katılımcıların %72.5'inin turistlerle arkadaşlık kurduğu görülmektedir, aynı zamanda katılımcıların %20.3'ü ve %43.5'inin bir yakını turistlere hizmet veren bir işte çalışmaktadır. Bu durum köy halkının önemli bir kısmının turizmle iç içe olduğunu göstermektedir.

Araştırmada katılımcıların demografik özelliklerine göre turizmin gelişimine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan t-tesisi ve tek yönlü varyans analizi sonucunda cinsiyete göre "Turizm kültürel değişimi artırıyor" ifadesine verilen cevaplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0.000$).

Yerel halkın turizmin gelişimine yönelik tutumlarını belirlemek için yöneltilen sorulara verilen cevaplar Tablo2'de yer almaktadır. Katılımcılar, kendilerine yöneltilen sorulara (önerme) 1 Kesinlikle Katılmıyorum'dan, 5 Kesinlikle Katılıyorum ifadelerini kullanarak cevap vermişlerdir. Araştırmada elde edilen veriler sonucunda cevaplayıcıların en yüksek oranda (kesinlikle katılıyorum) katıldığı önermeler sırasıyla, "Turistlerle iletişim kurmak eğlencelidir", "Turizm köyümüzde yeni iş fırsatları yaratıyor", "Genel olarak bakıldığında turizmin köy için yararları, verdiği zarardan daha çoktur", "Turizm çiftçilerin bazı ürünlerini satması için hazır müşteri sağlıyor" ve "Turizm köyün kalabalık olmasına sebep oluyor" şeklindedir. Cevaplayıcıların katıldıkları bu ifadeler, turizmin sosyokültürel ve ekonomik etkilerine yönelik tutumun olumlu olduğu görülmektedir. Küçük bir yerleşim olan Cumalıkızık Köyünün turizm sayesinde artık daha kalabalık bir yer olduğu verilen cevaplardan anlaşılmaktadır. Turizm sektörünün aynı zamanda köy halkı için geçim kaynağı haline geldiği, yeni iş fırsatları sunması ve gelen turistlere sokaklarda kurulan tezgahlarla satılan köy ürünleri sayesinde çiftçilerin ürettikleri bazı ürünlerin buralarda satışa sunulmasıyla görülmektedir.

Cevaplayıcılar, turizmin köyde yaşam pahalılığına sebep olmadığını ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçları yerel halkın, "Turizm köyümüzde kamu hizmetlerini artırıyor" ve "Turizm sayesinde köyümüzde daha iyi yollar var" önermelerine katılmayarak köyde kamu hizmetlerinde bir iyileşme olmadığını ifade etmişlerdir.

Yerel halkın kültürlerine olan etkisi ile ilgili tutumlarına yönelik "Turizm kültürümüzü ve geleneklerimizi korumaya ve geliştirmeye yardımcı oluyor" ve "Turizm sayesinde kültüremize olan saygım ve bağlılığım arttı" önermelerine verilen cevaplar, yerel halkın bu ifadelere katıldığını göstermektedir. Bu durum, yerel halkın kendi kültürünü korumaları gerekliliğinin farkına varmasında etkili bir faktör olabileceği görülmektedir. Yerel halkın turistik işletmelerin ve turistlerin çevreye zarar vermediklerini ifade ettikleri, "Turistik işletmeler köydeki doğal çevreye zarar veriyor" ve "Turistler çevreyi kirletiyor" önermelerine katılmayarak görülmektedir. Katılımcıların "Tanıdığım insanların çoğu turizmden hoşlanmıyor", "Cumalıkızık'a daha fazla turist çekmeyi sağlayacak turizm yatırımlarını istemiyorum" ve "Turizmin gelişiminden dolayı artık burada yaşamak istemiyorum" önermeleri için olumsuz görüş bildirmeleri yerel halkın turizmin gelişiminden ve köylerindeki etkilerinden memnun olduğunu göstermektedir. Bu durum "Turizmin ailemiz üzerindeki etkisini olumlu buluyorum" ve "Turizmin köylümüzün yaşamına olumlu etkisi vardır" önermelerine olumlu cevaplarla da desteklenmektedir. Turizmin gelişiminin istihdam yaratması, turizm bölgeleri için olumlu bir etki olarak görülmektedir (Liu and Var (1986); Madrigal (1995); Milman and Pizam, (1988); Murphy (1983), Avcıkurt, (2003), Ünlüönen vd., (2007)). Turizmin olumlu ekonomik etkilerini olması, katılımcıların "Turizm köyümüzde yeni iş fırsatları yaratıyor" ve "Turizmin yarattığı yeni işleri cazip buluyorum" önermelerine katılmaları ile de desteklenmektedir.

Çizelge 2: Katılımcıların Cevaplarına Ait İstatistikler (N=69)

İfadeler	Ortalama	Std. S	Mod
Turistlerle iletişim kurmak eğlencelidir.	4.24	0.62	4
Turizm sayesinde köyümüzde daha iyi yollar var.	2.79	1.21	2
Turistik alanları ziyaret etmekten hoşlanıyorum.	3.85	0.92	4
Turistlerin kendi ülkeleri veya şehirlerinin kültürü hakkında bilgi sahibi olmaktan hoşlanıyorum.	3.63	0.87	4
Turizm kültürel değişimi artırıyor.	3.43	1.03	4
Turizmin yarattığı yeni işleri cazip buluyorum.	4.04	0.79	4
Turizm bölgede çevresel bilinci ve çevreye saygıyı artırıyor.	4.08	0.74	4
Turizm kültürümüzü ve geleneklerimizi korumaya ve geliştirmeye yardımcı oluyor.	3.79	0.90	4
Turizm sayesinde kültüremize olan saygım ve bağlılığım arttı.	3.71	0.89	4
Turizm köyümüzde kamu hizmetlerini artırıyor.	2.13	1.14	2
Tanıdığım insanların çoğu turizmden hoşlanmıyor.	2.20	1.36	2
Turizmden bu köyde az sayıda kişi ekonomik kazanç sağlıyor.	2.50	1.03	2
Cumalıkızık'a daha fazla turist çekmeyi sağlayacak turizm yatırımlarını istemiyorum.	1.65	0.96	1
Turizmin gelişiminden dolayı artık burada yaşamak istemiyorum.	1.62	0.76	1
Turizm köyde yaşam pahalılığına sebep oluyor.	2.01	0.88	2
Turizm köyün kalabalık olmasına sebep oluyor.	4.75	0.43	5
Turizm köyümüzde yeni iş fırsatları yaratıyor.	4.31	0.60	4
Turizm çiftçilerin bazı ürünlerini satması için hazır müşteri sağlıyor.	4.49	0.63	5
Turizmin ailemiz üzerindeki etkisini olumlu buluyorum.	3.53	0.85	4
Turizmin köylümüzün yaşamına olumlu etkisi vardır.	3.91	0.72	4
Turistik işletmeler köydeki doğal çevreye zarar veriyor.	1.72	0.96	1
Turistler çevreyi kirletiyor.	1.63	0.78	1
Genel olarak bakıldığında turizmin köy için faydaları verdiği zarardan daha çoktur.	4.34	0.61	4

Katılımcıların yerel halkın turizme yönelik tutumlarını incelemek amacıyla 23 önermeden oluşan bir ölçek kullanılmıştır. Ölçekte yer alan 11,13,14,21,22 numaralı önermeler olumsuz ifade içerdiklerinden faktör analizi öncesinde ters kodlanmışlardır. Araştırmada kullanılan söz konusu ölçeğin yapı geçerliğini test etmek ve yerel halkın turizme karşı tutumlarının önde gelen alt boyutlarını/faktörlerini tespit etmek amacıyla ölçekte yer alan 23 madde üzerinde Açıklayıcı Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis) yapılmıştır. Faktör analizi, Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis) yöntemi ve Kaiser Normalizasyonlu Varimax dik döndürme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Hair ve diğerleri (2005) faktör yükleri 0.50'nin altında bulunan maddelerin analizden çıkarılması gerektiğini belirtmektedir. Bu nedenle, bir önermenin bir faktörde gösterilebilmesi için en az 0.50'lik faktör yüküne sahip olması gerekli görülmüş ve yüklerinin 0.50'den küçük olduğu tespit edilen önermeler sonuçlarda yer almamıştır. Bartlett Küresellik Testi (Bartlett's Test of Sphericity) sonuçları değişkenler arasında faktör analizi yapmaya yeterli düzeyde ilişki olduğunu göstermektedir (p=.000, Ki Kare 1914.300, Serbestlik Derecesi 105). Ayrıca Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Ölçüsü'nün (0.694) toplanan veri setinin faktör analizi yapmaya uygun olduğunu göstermektedir.

Faktör analizi sonucunda, yerel halkın turizme yönelik tutumlarını açıklayan, özdeğeri (eigenvalue) 1'den büyük 4 faktör/boyut ortaya çıkmıştır ve bu 4 faktör toplam varyansın

% 66.163'ünü açıklamaktadır. Bu faktörler "Turizmle Etkileşim", "Kamu Hizmetleri ve Çevre", "Kültürel Etkiler" ve "Ekonomik Etkiler" olarak adlandırılmıştır. Faktör analizi sonuçları ve her bir faktörün içerdiği önermeler Tablo 3'de gösterilmiştir. Turizmle etkileşim faktörü altında yer alan önermeler, yerel halkın bireysel etkileşimlerini ve genel olarak turizme bakış açılarını yansıtan ifadelerdir. Turizmle olan etkileşimin yerel halkın turizme olumlu bakmasını etkilediği ve sonucunda tutumlarının bu doğrultuda geliştiği düşünülebilir.

4. SONUÇ

Turizmin gelişiminin çevresel etkilerini de olabileceği bilinmektedir. Çevreye en az zarar verebilecek şekilde gerçekleştirilmesi gereken bir turizm çeşidi olan kırsal turizmin, turizm hareketlerinin çoğu zaman merkezinde yer alan doğal çekicilikleri de koruması beklenir. Bu açıdan bakıldığında Cumalıkızık Köyünde de turizmin gelişiminin, turistik işletmelerin ve turistlerin çevreye zarar vermediği cevaplayıcıların görüşlerinden anlaşılmaktadır. Mevcut durumun devam ettirilebilmesi için planlama çalışmalarının ve gerekli kontrollerin yapılması önem arz etmektedir. Aynı zamanda araştırma bulguları, yerel halkta çevresel bilincin de arttığını göstermektedir.

Turizmin gelişimine yönelik tutumlar incelenirken yerel halkın turizmi kültürlerini korumaya ve geliştirmeye katkısı olan bir faktör olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bu durum turizmin yerel halkın kendi kültürünün farklılıklarını

Çizelge 3: Faktör Analizi Sonuçları

Faktörün Adı ve Önermeler		Açıklanan Varyans (%)	Güv. (α)
Faktör 1:	Turizmle Etkileşim		
	Turistlerle iletişim kurmak eğlencelidir.		
	Turistik alanları ziyaret etmekten hoşlanıyorum.		
	Turizmin gelişiminden dolayı artık burada yaşamak istemiyorum.	21.019	.726
	Tanıdığım insanların çoğu turizmden hoşlanmıyor.		
	Genel olarak bakıldığında turizmin köy için faydaları verdiği zarardan daha çoktur.		
Faktör 2:	Kamu Hizmetleri ve Çevre		
	Turistler çevreyi kirletiyor.		
	Turistik işletmeler köydeki doğal çevreye zarar veriyor.	16.771	.480
	Turizm köyümüzde kamu hizmetlerini arttırıyor.		
	Turizm sayesinde köyümüzde daha iyi yollar var.		
Faktör 3:	Kültürel Etkiler		
	Turizmin köylümüzün yaşamına olumlu etkisi vardır.		
	Turizmin ailemiz üzerindeki etkisini olumlu buluyorum.		
	Turizm kültürümüzü ve geleneklerimizi korumaya ve geliştirmeye yardımcı oluyor.	14.917	.675
	Turizm bölgede çevresel bilinci ve çevreye saygıyı arttırıyor.		
	Turistlerin kendi ülkeleri veya şehirlerinin kültürü hakkında bilgi sahibi olmaktan hoşlanıyorum.		
Faktör 4:	Ekonomik Etkiler		
	Turizm çiftçilerin bazı ürünlerini satması için hazır müşteris sağlıyor.		
	Turizm köyümüzde yeni iş fırsatları yaratıyor.		
	Turizm köyün kalabalık olmasına sebep oluyor.	13.456	.652
	Cumalıkızık'a daha fazla turist çekmeyi sağlayacak turizm yatırımlarını istemiyorum.		
	Turizmin yarattığı yeni işleri cazip buluyorum.		
Toplam Açıklanan Varyans (%)		66.163	.740
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği Ölçüsü			.649
Bartlett Küresellik Testi		p değeri .000	Ki Kare 627.283

algılamada ve farkındalığını arttırmada etkili olabileceğini göstermektedir. Yerel halk sahip olduğu kültürü bölgeye gelen diğer kültürlerden korumak ve aynı zamanda bir turistik unsur olarak kullanmak amacıyla kültürüne sahip çıkma eğilimi gösterebilir.

Kırsal turizmde, kırsal üretimin bir parçası olmak ve yerel kaynakları istihdam etmek önemlidir (Tcetchik vd. 2006:3). Araştırma sonuçları katılımcıların neredeyse yarısının (%43.5) turizm sektöründe çalışan bir yakının olduğunu ve %20'sinin çalıştığını göstermektedir. Bu durum Cumalıkızık'da turizmin istihdam sağladığını göstermekle birlikte, katılımcıların turizmin yeni iş fırsatları yarattığının farkında olup bu işleri cazip olarak nitelendirmelerinde de etkili olabilir. Turizmin önemli reel karakterli etkilerinde istihdamın Cumalıkızık'da da etkili olduğu ve yerel halk tarafından olumlu olarak görüldüğü anlaşılmaktadır.

Araştırmanın önemli sonuçlarından birisi de turizmin gelişiminin Cumalıkızık'da kamu hizmetlerini arttırmadığıdır. Turistik işletmeler, turistler ve yerel halkın kullandığı kara yollarının iyileştirilmediği anlaşılmaktadır. Kamu hizmetleri turizm olayındaki bütün paydaşların kullanımını için olup, bu konuda gerekli düzenlemelerin yapılmasının turizme olumlu etkisi olabilir.

Araştırmanın bulguları değerlendirildiğinde katılımcıların genel olarak turizmin gelişimine karşı olumlu tutum sergiledikleri görülmektedir. Bu durum daha önceki bazı araştırmaların (Uslu ve Kiper, (2002); Alaeddinoğlu, (2008); Tayfun, (2002)) sonuçları ile aynı doğrultudadır.

Bundan sonraki araştırmalarda yerel halkın turizme yönelik olumlu tutumlarının sebebini belirlemek, bu durumu açıklamaya çalışırken sosyal mübadele kuramı veya sosyal temsil kuramlarından yararlanmak amaçlanabilir. Yerel halkın turizmin geleceğinden beklentileri üzerine yapılacak bir çalışma da faydalı olabilir. Turizmin yerel halk üzerindeki sosyo kültürel etkilerine odaklanan çalışmaların yanında ekonomik etkilerine odaklanan çalışmaların yapılması bir bölgede kırsal turizmin tüm yönleriyle anlaşılmasına katkıda bulunabilir.

KAYNAKÇA

Alaeddinoğlu, F. (2008). Sivas Kentinde Halkın Turiste Ve Turizme Bakışı, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Cilt:5 Sayı:2 <http://www.insanbilimleri.com/ojs/index.php/uib/article/view/415/292> (Erişim 01.07.2011)

Allen, L. R.; Long, P. T.; Perdue, R.R .ve Kieselbach, S. (1988). "The Impact of Tourism Development on Residents' Perceptions of Community Life." *Journal of Travel Research*, 27 (1): 16-21.

Andriotis, K. ve Vaughan. R. D. (2003) Urban Residents' Attitudes toward, Tourism Development: The Case of Crete, *Journal of Travel Research*, 42: 172.

Avcı, N. (2007). Turizmde Taşıma Kapasitesinin Önemi, *Ege Akademik Bakış* 7(2) : 485-501.

Avcıkurt, C., (2003), Turizm Sosyolojisi; Turist-Yerel Halk Etkileşimi, Detay Yayınları 71, Ankara.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. ve Tatham, R. L. (2005). *Multivariate Data Analysis* (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.)

Lankford, S. V. ve Howard, D.R. (1994). "Developing a Tourism Impact Attitude Scale." *Annals of Tourism Research*, 21 (1): 121-39.

Lawson, R.W. ; Williams, J. ; Young, T. ve J Cossens. (1998). A Comparison Of Residents' Attitudes Towards Tourism In 10 New Zealand Destinations, *Tourism Management*, Vol. 19, No. 3. Pp. 247-256.

Liu, J. ve Var, T. (1986). "Resident Attitudes toward Tourism Impacts in Hawaii." *Annals of Tourism Research*, 13: 193-214.

Madrigal, R. (1993). "A Tale of Tourism in Two Cities." *Annals of Tourism Research*, 22 (2): 336-53.

Milman, A. ve Pizam, A. (1988). "Social Impacts of Tourism on Central Florida." *Annals of Tourism Research*, 15 (2): 191-204.

Murphy, P. E. (1981). "Perceptions and Attitudes of Decision-making Groups in Tourism Centers." *Journal of Travel Research*, 21: 8-12.

Selimoğlu, Ö. (2004). Dünyada ve Türkiye'de Ekoturizm, İstanbul Ticaret Odası Etüt Ve Araştırma Şubesi Yayınları, <http://www.ito.org.tr/itoyayin/0013281.pdf>

Soykan, F. 2000. Kırsal turizm ve Avrupa'da kazanılan deneyim. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 11 (Mart-Haziran), Ankara.

Soykan, F. 2001. Kırsal turizm ve Türkiye için önemi. *Ege Coğrafya Dergisi*. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Cilt 12, Sayı1.

Tayfun A., "Turist Yerli Halk Etkileşimi Üzerine Bir Araştırma", *G.Ü. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1-12 (2002).

Tcetchik, A., A. Fleischer, and I. Finkelshtain. (2006) Rural Tourism: Development, Public Intervention and lessons from the Israeli experience, [online] Discussion Paper No. 12.06. http://departments.agri.huji.ac.il/economics/en/publications/discussion_papers/2006/index.htm (Erişim 01.07.2011)

Teye, V. ; Sönmez, S. ve Sarıkaya, E. (2002). Residents' Attitudes Toward Tourism Development, *Annals Of Tourism Research*, Vol. 29, No. 3, Pp. 668-688.

Uslu, A. ve Kiper, T. (2006). Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Beypazarı/Ankara Örneğinde Yerel Halkın Farkındalığı, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi* 3:3, 305-314.

Ünlönen K, Tayfun, A. Ve Kılıçlar, A. (2007). Turizm Ekonomisi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

WTO (2011). World Tourism Organization, Facts&figures, http://85.62.13.114/media/news/en/press_det.php?id=7331&idioma=E (Erişim 01.07.2011)